

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Raport

Badanie ewaluacyjne projektu systemowego „Lepsza przyszłość”

realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie
w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
na lata 2007-2013, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej
w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego

Badanie ewaluacyjne projektu systemowego pn. „*Lepsza przyszłość*” wykonane zostało zgodnie z „Załoženiami do ewaluacji projektów systemowych powiatowych urzędów pracy, realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”.

Raport z badania został zrealizowany przez Konsorcjum złożone z firm:

Grupa Gumulka Sp. z o.o.

oraz

Grupa Gumulka – Kancelaria Prawa Finansowego Sp. z o.o.

Zespół badawczy:

Agnieszka Duško

Radosław Gumulka

Anna Kaniewska-Kowalska

Agnieszka Bednarczyk

Renata Śnios

Rafał Bochenek

1. Podsumowanie

Badanie wykazało wysoką adekwatność działań realizowanych w przedmiotowym projekcie systemowym realizowanym w Choszczynie. Są one zgodne z dokumentami programowymi PO KL i realizują cele oraz wskaźniki Poddziałania 6.1.3, Działania 6.1 i Priorytetu VI PO KL. Projekt wpisuje się również w zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015. Spośród zastosowanych instrumentów rynku pracy największą efektywność (skuteczność) zatrudnieniową osiągają jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Główne problemy, jakich doświadcza beneficjent systemowy w trakcie realizacji projektu to:

- trudności z interpretacją wytycznych,
- biurokracja w procedurze organizacji stażu.

Ponadto czynnikiem ograniczającym efektywność projektu jest niemożność egzekwowania od pracodawcy zatrudnienia po odbyciu stażu.

Beneficjent systemowy większość pojawiających się problemów rozwiązuje samodzielnie. W razie poważniejszych problemów zwraca się z prośbą o pomoc do opiekuna projektu wyznaczonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.

Większość uczestników projektu systemowego oceniło, że otrzymane wsparcie było wystarczające. Ponadto nie stwierdzono żadnych uchybień w zarządzaniu projektem systemowym ze strony beneficjenta systemowego.

Badanie CATI zrealizowane w ramach niniejszego badania wskazuje, że projekt systemowy osiągnął wysoką efektywność. Beneficjenci wiążą poprawę swojej sytuacji na rynku pracy z udziałem w projekcie. W wyniku zrealizowanego badania CATI można stwierdzić, że udział w projekcie zmienił sytuację zawodową większości uczestników projektu. Z opinią taką zgodziło się 70% badanych, dostrzegając tym samym pozytywny udział w projekcie.

Uczestnicy projektu systemowego bardzo wysoko ocenili udzielone im wsparcie. Duża część osób doceniła wpływ projektu na poczucie własnej wartości i wiary we własne siły. Równie często, uczestnicy stwierdzili, że udział w projekcie pozwolił im nabyć nowe kwalifikacje, a także nawiązać kontakty z potencjalnymi pracodawcami.

Najbardziej wymierne zmiany w sytuacji zawodowej uczestników projektu są związane z dotacjami na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, gdzie efektywność zatrudnieniowa osiągnęła 100%. Jednak beneficjenci, którzy skorzystali z tej formy wsparcia sygnalizowali, że środki, które otrzymali były zbyt małe by w pełni zrealizować własny pomysł. Pozostałe instrumenty projektu systemowego osiągnęły efektywność na poziomie ok. 50%.

Za trwale odczuwalne skutki uczestnictwa w projekcie, beneficjenci uznali przede wszystkim podniesienie swoich kwalifikacji oraz poczucie własnej wartości, co w przyszłości ułatwi im poruszanie się na rynku pracy.

2. Streszczenie

W niniejszym raporcie przedstawiono wyniki badania ewaluacyjnego projektu systemowego pn. „Lepsza przyszłość”. Badanie zostało zrealizowane przez Grupę Gumulka Sp. z o.o. w okresie 05.08.2010 – 27.08.2010. Raport przygotowano zgodnie z zaleceniami zawartymi w dokumencie „Założenia do ewaluacji projektów systemowych powiatowych urzędów pracy realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”.

W pierwszej części raportu przedstawiono cel główny oraz wymieniono cele szczegółowe. Celem głównym badania ewaluacyjnego była ocena jakości projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz wpływu podejmowanych w ramach projektu działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia ich uczestników. W ramach celów szczegółowych wyróżniono między innymi, ocenę stopnia, w jakim cele projektu odpowiadają problemom lokalnego rynku pracy, stopnia realizacji zamierzonych celów projektu, ocena sposobu zarządzania projektem oraz jego wdrażania, stopnia jakości współpracy z lokalnymi instytucjami, zaangażowanymi w realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, barier i problemów związanych z realizacją projektu (w tym związanych z zarządzaniem projektami i ich wdrażaniem) sposobu doboru instrumentów rynku pracy pod kątem ich adekwatności do celów projektu. Oceny tej dokonano w odniesieniu do czterech kryteriów ewaluacyjnych: trafności, skuteczności, użyteczności oraz trwałości. W szczególności sformułowano 11 pytań badawczych, na które udzielono odpowiedzi w końcowej, podsumowującej części raportu.

Kolejna część raportu została poświęcona szczegółowemu opisowi rezultatów badania, z podziałem na poszczególne narzędzia badawcze. W ramach analizy danych zastanych dokonano badania zgodności dokumentów programowych związanych z Poddziałaniem 6.1.3 PO KL z działaniami realizowanymi w projekcie, począwszy od założeń Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Przeanalizowano również zgodność projektu systemowego z dokumentem „Projekty

Systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. Uwzględniono również inne dokumenty udostępnione przez powiatowy urząd pracy, w tym wnioski aplikacyjne z roku 2009, a także zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015.

W kolejnej części przedstawiono wyniki badań osób objętych wsparciem w ramach projektu systemowego w roku 2009, które ukończyły udział w projekcie najwcześniej 6 miesięcy od momentu badania. Na podstawie wywiadów przeprowadzonych na losowej próbie 244 osób, przedstawiono zmiany w ich sytuacji zawodowej, opinie na temat wsparcia oraz ocenę satysfakcji z udziału w projekcie. Szczególną uwagę poświęcono próbie oceny wpływu uczestnictwa w projekcie na dalsze losy zawodowe, a także na miękkie rezultaty wsparcia, takie jak samoocena, poczucie własnej wartości, motywacja do działania.

W raporcie przedstawiono również sprawozdanie z wywiadu indywidualnego z osobą do kontaktów roboczych, określoną we wniosku o dofinansowanie. Wywiad został zrealizowany w dniu 14 października 2010r. i został przeprowadzony w oparciu o dyspozycje do wywiadu indywidualnego zamieszczonego w „Założeniach do ewaluacji projektów systemowych powiatowych urzędów pracy, realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. Wywiad dotyczył między innymi kryteriów wyboru określonych instrumentów rynku pracy do przedmiotowego projektu systemowego, a także relacji pomiędzy wykonawcą projektu a beneficjentami oraz różnymi instytucjami otoczenia. Podczas rozmowy szczególną uwagę poświęcono problemom, jakie pojawiały się w trakcie realizacji projektu oraz sposobom ich rozwiązywania. Ostatnią część wywiadu poświęcono czynnikom sukcesu w realizacji projektów systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz barierom w jego realizacji.

Kolejną część raportu poświęcono zastosowanej w ramach badania metodologii. Dokonano przedstawienia poszczególnych narzędzi badawczych, uzasadniając celowość ich wyboru, a także przedstawiając szczegóły realizacji badań. W przypadkach analizy treści dokonano wyszczególnienia dokumentów i treści, będących przedmiotem analizy. Przedstawiono sposób doboru próby badawczej do wywiadów CATI. Przedstawiono też uzasadnienie i sposób przeprowadzenia wywiadu indywidualnego z osobą wyznaczoną do kontaktów roboczych w projekcie systemowym w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL.

Kończącą część raportu stanowią wnioski z badania oraz rekomendacje. Wnioski z badania zostały zebrane w formie tabelarycznej, jako odpowiedzi na przedstawione w części wprowadzającej pytania badawcze. Rekomendacje zostały zebrane w formie tabelarycznej, według wzoru „Tabeli wdrażania rekomendacji”, z uwzględnieniem wniosku, z którego wynika rekomendacja, adresata rekomendacji oraz proponowanego sposobu wdrożenia.

Do raportu dołączono materiały dodatkowe: wzór ankiety wywiadu CATI oraz dyspozycje do wywiadu IDI.

3. Spis treści

1. PODSUMOWANIE	3
2. STRESZCZENIE	4
3. SPIS TREŚCI	6
4. WPROWADZENIE	7
4.1 CELE BADANIA	7
4.2 KRYTERIA EWALUACYJNE	7
4.3 PYTANIA BADAWCZE.....	8
5. REZULTATY BADANIA.....	10
5.1. ANALIZA DANYCH ZASTANYCH.....	10
5.2 WYWIADY TELEFONICZNE (CATI) Z OSOBAMI, KTÓRE ZAKOŃCZYŁY UDZIAŁ (ZGODNIE Z ZAPLANOWANĄ ŚCIEŻKĄ WSPARCIA) W PROJEKCIE SYSTEMOWYM W 2009 R., CO NAJMNIEJ 6 MIESIĘCY PRZED UDZIAŁEM W BADANIU.	13
5.3. WYWIAD INDYWIDUALNY (IDI) Z OSOBĄ DO KONTAKTÓW ROBOCZYCH, OKREŚLONĄ WE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU SYSTEMOWEGO (Z 2009R.) REALIZOWANEGO W RAMACH PODDZIAŁANIA 6.1.3 PO KL.....	23
6. METODOLOGIA BADANIA	27
6.1 ANALIZA DANYCH ZASTANYCH (DESK RESEARCH)	27
6.2 WYWIADY TELEFONICZNE (CATI) Z OSOBAMI, KTÓRE ZAKOŃCZYŁY UDZIAŁ (ZGODNIE Z ZAPLANOWANĄ ŚCIEŻKĄ WSPARCIA) W PROJEKCIE SYSTEMOWYM W 2009 R., CO NAJMNIEJ 6 M- CY PRZED UDZIAŁEM W BADANIU.	27
6.3 WYWIAD INDYWIDUALNY (IDI) Z OSOBĄ DO KONTAKTÓW ROBOCZYCH, OKREŚLONĄ WE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU SYSTEMOWEGO (Z 2009R.) REALIZOWANEGO W RAMACH PODDZIAŁANIA 6.1.3 PO KL.....	28
7. WNIOSKI Z BADANIA	29
7.1. ODPOWIEDZI NA PYTANIA BADAWCZE.....	29
7.2. TABELA WDRAŻANIA REKOMENDACJI	32
8. ZAŁĄCZNIKI.....	35
8.1 WZÓR ANKIETY CATI	35
8.2 DYSPOZYCJE DO WYWIADU INDYWIDUALNEGO Z OSOBĄ DO KONTAKTÓW ROBOCZYCH....	42

4. Wprowadzenie

4.1 Cele badania

Cel główny

Głównym celem ewaluacji była ocena jakości projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz wpływu podejmowanych w ramach projektu działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia jego uczestników.

Cele szczegółowe zrealizowanego badania to:

1. ocena stopnia, w jakim cele projektu odpowiadają problemom lokalnego rynku pracy,
2. ocena stopnia realizacji zamierzonych celów projektu, ocena sposobu zarządzania projektem oraz jego wdrażania, stopnia jakości współpracy z lokalnymi instytucjami, zaangażowanymi w realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
3. identyfikacja barier i problemów związanych z realizacją projektu (w tym związanych z zarządzaniem projektami i ich wdrażaniem),
4. ocena sposobu doboru instrumentów rynku pracy pod kątem ich adekwatności do celów projektu,
5. ocena użyteczności oferowanego wsparcia z punktu widzenia uczestników projektów,
6. ocena trwałości działań podejmowanych w projekcie w okresie co najmniej 6 miesięcy od zakończenia przez uczestników udziału w projekcie.

4.2 Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne, którymi kierowano się w trakcie realizacji badania to:

Trafność (adekwatność) – rozumiana jako ocena sposobu doboru zastosowanych w projektach systemowych instrumentów pod kątem realizacji celów projektów systemowych PUP, celu Działania 6.1 PO KL, celów szczegółowych Priorytetu VI PO KL, celu szczegółowego nr 1 PO KL), a także ocena związku pomiędzy zdefiniowanymi celami a istniejącymi problemami społeczno-gospodarczymi, które mają zostać rozwiązane dzięki interwencji EFS;

Skuteczność – rozumiana jako stopień, w jakim wdrażane w projektach działania, poprzez wykorzystane instrumenty rynku pracy, przyczyniają się do realizacji celów projektów systemowych PUP, celu Działania 6.1, celów szczegółowych Priorytetu VI, celu szczegółowego nr 1 PO KL – czyli w jakim stopniu zakładane cele projektu zostały zrealizowane;

Użyteczność – rozumiana jako wpływ zaoferowanego wsparcia na poprawę sytuacji uczestników na rynku pracy, a także ocena, czy zmiany wywołane realizacją projektu są korzystne z punktu

widzenia jego uczestników i do jakiego stopnia oddziaływanie projektów odpowiada potrzebom grupy docelowej;

Trwałość – rozumiana jako użyteczność w dłuższym okresie czasu, a więc ocena czy i w jakim stopniu zmiany sytuacji zawodowej uczestników projektów, wywołane oddziaływaniem projektu są zauważalne w okresie co najmniej 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie.

4.3 Pytania badawcze

W ramach badania ewaluacyjnego udzielono odpowiedzi na przedstawione poniżej pytania badawcze wynikające z zakresu przedmiotowego badania. Odpowiedź na każde z pytań została opracowana poprzez przypisanie mu kryterium ewaluacyjne oraz w oparciu o materiał zebrany wyodrębnioną metodą badawczą. Opisane projektowanie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Pytania ewaluacyjne

Lp.	Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Proponowana metoda / technika badawcza
1.	W jakim stopniu realizowane w projektach systemowych działania przyczyniają się do realizacji celów i wskaźników Poddziałania 6.1.3 oraz Działania 6.1 i Priorytetu VI PO KL? Czy są zgodnie z programami promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, (zgodnie z art. 9, ust 1. pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy)?	trafność (adekwatność)	analiza danych zastanych (desk research)
2.	Które instrumenty rynku pracy, stosowane w projektach systemowych są najbardziej skuteczne (najlepiej przyczyniają się do realizacji celów, rezultatów i wskaźników projektów)?	skuteczność	IDI, analiza danych zastanych (desk research)
3.	Jakiego rodzaju problemów doświadczają beneficjenci systemowi w trakcie realizacji projektów systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL?	skuteczność	IDI
4.	Jakie działania podejmują PUP w celu rozwiązania pojawiających się problemów? Z kim się kontaktują? Jakie metody i sposoby wykorzystują w celu rozwiązania problemów? Gdzie poszukują informacji? Od kogo uzyskują ewentualną pomoc?	skuteczność	IDI

Lp.	Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Proponowana metoda / technika badawcza
5.	Jakie są potrzeby i oczekiwania uczestników projektów systemowych?	użyteczność	CATI, analiza danych zastanych (desk research)
6.	W jakim stopniu projekty systemowe w Poddziałaniu 6.1.3 PO KL są skutecznie zarządzane?	skuteczność	IDI, analiza danych zastanych (desk research)
7.	Jak beneficjenci systemowi realizujący projekty w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oceniają współpracę przy realizacji projektu z innymi instytucjami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, a także IP/IP2 PO KL?	skuteczność	IDI
8.	Czy i w jakim zakresie wsparcie udzielone uczestnikom w ramach projektów systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL przyczyniło się do zmiany ich statusu na rynku pracy (uzyskali niezbędne kwalifikacje zawodowe, znaleźli i zdobyli zatrudnienie, podjęli dalsze kształcenie lub szkolenie w celu znalezienia pracy)?	użyteczność	analiza danych zastanych (desk research), CATI
9.	W jakim obszarze uczestnicy projektu odczuwają największe zmiany własnej sytuacji społeczno- zawodowej? Co dokładnie osiągnęli dzięki udziałowi w projekcie systemowym? Jak uczestnicy oceniają uzyskane wsparcie?	użyteczność	CATI, analiza danych zastanych (desk research)
10.	Dzięki zastosowaniu jakich instrumentów rynku pracy wsparcie udzielone w ramach projektu przyczyniło się do zmiany sytuacji społeczno-zawodowej uczestników projektu?	użyteczność	CATI
11.	Czy wsparcie uzyskane w ramach projektu minimum 6 miesięcy wcześniej jest nadal odczuwalne? Czy wg uczestników efekty wsparcia są trwałe (czy utrzymali zdobyte dzięki wsparciu projektowemu miejsca zatrudnienia, czy uzyskane kwalifikacje zawodowe są przez nich wykorzystywane w aktualnej pracy)?	trwałość	CATI, analiza danych zastanych (desk research) – SI PULS

Źródło: Założenia do ewaluacji projektów systemowych powiatowych urzędów pracy, realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

5. Rezultaty badania

5.1. Analiza danych zastanych

Projekt systemowy „Lepsza przyszłość” jest realizowany w oparciu o zapisy Priorytetu VI Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”, Działania 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie oraz Poddziałania 6.1.3, którego celem jest „poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie aktywności osób bezrobotnych”. Projekt wpisuje się również w zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015.

Powiat choszczeński charakteryzuje się znacznym poziomem bezrobocia, większym niż średni poziom w skali kraju, czy województwa zachodniopomorskiego. Powodami są m.in. mała liczba przedsiębiorstw generujących nowe miejsca pracy, niskie kwalifikacje mieszkańców, brak warunków do tworzenia własnej działalności gospodarczej, brak dużych inwestycji. Podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych poprzez udział w stażach oraz rozwój gospodarki poprzez tworzenie mikroprzedsiębiorstw jest celem projektu systemowego „Lepsza przyszłość”, co w konsekwencji ma rozwinąć lokalny rynek pracy.

Poniższa tabela zawiera zestawienie celów szczegółowych Priorytetu VI PO KL z odpowiadającymi im zapisami wniosku o dofinansowanie.

Tabela 2. Zgodność celów szczegółowych Priorytetu VI PO KL z zapisami wniosku o dofinansowanie

Cel szczegółowy Priorytetu VI PO KL		Zapisy we wniosku o dofinansowanie z 2009 roku
1	Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy	Cel projektu: „Wzrost zatrudnienia bezrobotnych mieszkańców powiatu choszczeńskiego”.
2	Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród ludzi młodych	Cel projektu: „Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród młodych osób bezrobotnych”. Grupa docelowa: „Stażem objętych zostanie 181 osób w wieku do 25 lat oraz absolwentów szkół wyższych do 27 roku życia.”
3	Zmniejszanie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarach wiejskich)	Cel projektu: „Zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.” Grupa docelowa: „Osoby długotrwale bezrobotne – 105, osoby z terenów wiejskich – 80 osób.”

Cel szczegółowy Priorytetu VI PO KL		Zapisy we wniosku o dofinansowanie z 2009 roku
4	Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych	Grupa docelowa: „84 osoby w wieku powyżej 45 r. ż. zostały objęte wsparciem, co stanowi 20% liczby ogółem”. „Zgodnie z zaplanowaną ścieżką uczestnictwa udział w projekcie zakończy 5 osób w wieku 50-64”.

Źródło: Grupa Gumułka

Wyniki analizy zestawione w powyższej tabeli wskazują, że cele oraz grupy docelowe założone w wniosku o dofinansowanie z 2009 roku (we wniosku o dofinansowanie zawarto podobne zapisy, także zestawienia ich z celami Priorytetu VI przyniesie bardzo zbliżone efekty) są spójne z celami Priorytetu VI PO KL. Projekt obejmuje wszystkie grupy docelowe wynikające z celów szczegółowych Priorytetu VI tzn.: młode osoby bezrobotne, osoby pozostające w szczególnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich), bezrobotne osoby starsze.

Wniosek o dofinansowanie realizuje wskaźniki wpisujące się w Priorytet VI, Działania 6.1 oraz Poddziałanie 6.1.3 PO KL. Są to wskaźniki produktu dotyczące liczby osób, które zakończyły udział w projekcie, liczby osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej oraz liczby osób bezrobotnych w wieku 15-24 lata, otrzymały wsparcie w okresie 100 dni od dnia zarejestrowania jako bezrobotne oraz wskaźniki rezultatu w zakresie liczby utworzonych miejsc pracy.

Analiza porównawcza zapisów Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 i zapisów wniosku o dofinansowanie pokazuje, że projekt odpowiada celom Poddziałania 6.1.3 „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych - projekty systemowe”. Działania podejmowane w ramach projektu systemowego odpowiadają wyszczególnionym tam typom instrumentów i usług, jak również definicji beneficjentów ostatecznych wymienionej w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL Poddziałania 6.1.3.

Przeprowadzona analiza dokumentów wykazała, że założenia projektu „Lepsza przyszłość” oraz działania podejmowane w ramach jego realizacji są zgodne z zapisami zawartymi w dokumencie „Projekty Systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”¹.

¹ Projekty Systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, www.efs.gov.pl.

Tabela 3 Struktura uczestników projektu

	Płeć	2008 rok	2009 rok
Rozpoczęły udział w projekcie	K	224	261
	M	125	152
	Ogólnie	349	360
Zakończyły udział w projekcie	K	170	250
	M	90	145
	Ogólnie	260	395
Przerwały udział w projekcie	K	51	14
	M	30	12
	Ogólnie	81	26
Kontynuują udział w projekcie na koniec roku	K	3	0
	M	5	0
	Ogólnie	8	0

Źródło: Grupa Gumułka na podstawie załącznika nr 2 wniosków o płatność projektu „Lepsza przyszłość”

Zarówno w 2008, jak również w 2009 roku w projekcie uczestniczyło znacznie więcej kobiet niż mężczyzn. Taka proporcja odpowiada potrzebom powiatu. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Choszczynie wynika bowiem, że na dzień 31.12.2007 r. zarejestrowanych było 3947 bezrobotnych, w tym 2335 kobiet.

Niepokojącym jest fakt, że według danych pochodzących z bilansu realizacji projektu systemowego za lata 2008-2009 aż 107 osób przerwało udział w projekcie. W roku 2009 roku było jednak znacznie mniej takich przypadków niż w rok wcześniej.

Płeć okazała się zmienną istotnie nie różnicującą wyników w zakresie ukończenia udziału w projekcie. W 2008 roku około 76% kobiet oraz 72% mężczyzn ukończyło udział w projekcie, natomiast w 2009 roku ponad 95% kobiet i mężczyzn ukończyło udział w projekcie.

W poniższej tabeli zamieszczono grupy osób bezrobotnych objęte wsparciem.

Tabela 4 Bezrobotni objęci wsparciem wg sytuacji na rynku pracy

Grupa objęta wsparciem w ramach projektu „Lepsza przyszłość”		2008 rok	2009 rok
Bezrobotni	K	224	221
	M	125	139
	Ogólnie	349	360
W tym osoby długotrwale bezrobotne	K	80	100
	M	36	33
	Ogólnie	116	133
W tym osoby niepełnosprawne	K	1	1
	M	1	4
	Ogólnie	2	5
W tym osoby z terenów wiejskich	K	117	125
	M	60	68
	Ogólnie	177	193

Źródło: Grupa Gumułka na podstawie załącznika nr 2 wniosków o płatność projektu „Lepsza przyszłość”

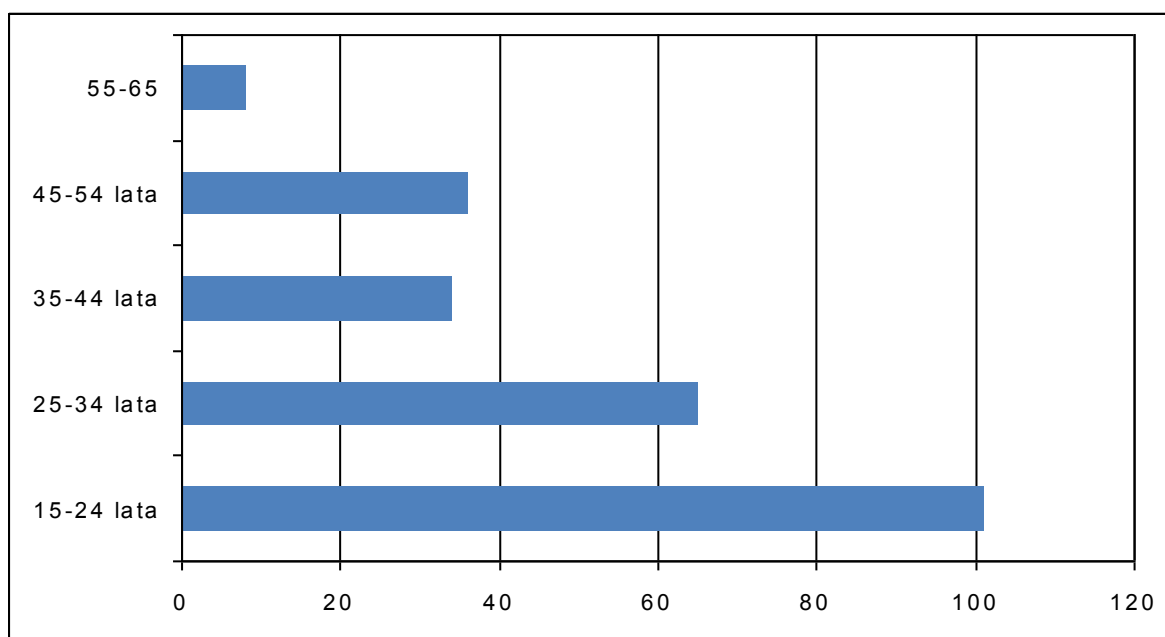
Projekt „Lepsza przyszłość” w latach 2008-2009 obejmował osoby w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, co obrazuje powyższa tabela. Najistotniejszą grupą ze względu na specyfikę regionu są osoby z terenów wiejskich. Powiat choszczeński charakteryzuje się bowiem znacznymi terenami popegeerowskimi zamieszkałymi przez osoby często nieposiadające kompetencji ani mentalności pozwalającej na podjęcie stałej pracy zarobkowej. Wśród tej grupy większym wsparciem zostały objęte kobiety niż mężczyźni.

5.2 Wywiady telefoniczne (CATI) z osobami, które zakończyły udział (zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia) w projekcie systemowym w 2009 r., co najmniej 6 miesięcy przed udziałem w badaniu.

W przesłanym zestawieniu beneficjentów ostatecznych projektu systemowego znajdowało się 395 osób, z których 369 posiadało numery telefonów. Wykonawca podjął wszelkie wysiłki np. poprzez wielokrotne próby kontaktu, podejmowane w różnych dniach i o różnych porach tak, aby jak najbardziej zwiększyć prawdopodobieństwo uzyskania skutecznego połączenia. Jednak pomimo usilnych starań Wykonawcy nie udało się zrealizować wszystkich wywiadów w ramach badania ewaluacyjnego projektu systemowego „Lepsza przyszłość”. Spośród 369 beneficjentów posiadających numery telefonów tylko 191 zgodziło się na udzielenie odpowiedzi do ankiety podczas rozmowy telefonicznej. Podczas próby dokonania wywiadów CATI okazało się, że 30 osób podało zły numer, 60 osób, mimo kilkukrotnych prób, nie odebrało telefonu, 67 beneficjentów było niedostępnych, 20 odmówiło wzięcia udziału

w ankiecie. Do osób, które nie udzieliły wywiadu telefonicznego wysłano ankiety papierowe. Wykonawca miał jednak ograniczone możliwości kontroli sposobu wypełniania ankiet przesyłanych pocztą. W konsekwencji na niektóre z zadanych pytań respondenci nie udzielili odpowiedzi, a w niektórych przypadkach zaznaczyli formy wsparcia, których nie zastosowano w danym projekcie. Powodem tego może być błędna świadomość beneficjentów o rodzaju wsparcia, z którego skorzystali w ramach realizowanego przez PUP w Choszczynie projektu lub wskazanie wsparcia otrzymanego w ramach innego projektu. Wysłano 165 ankiet w formie papierowej, z czego tylko 53 beneficjentów odesłało wypełnione ankiety. Spośród beneficjentów, do których pocztą wysłano ankiety papierowe: jeden adresat zmarł, a dwóch wyprowadziło się, w wyniku czego ankiety zwrócono. Jedna z odesłanych ankiet była niekompletna, a dwie osoby oderwały naklejkę z nazwiskiem. Łącznie w badaniu udział wzięło 244 osób.

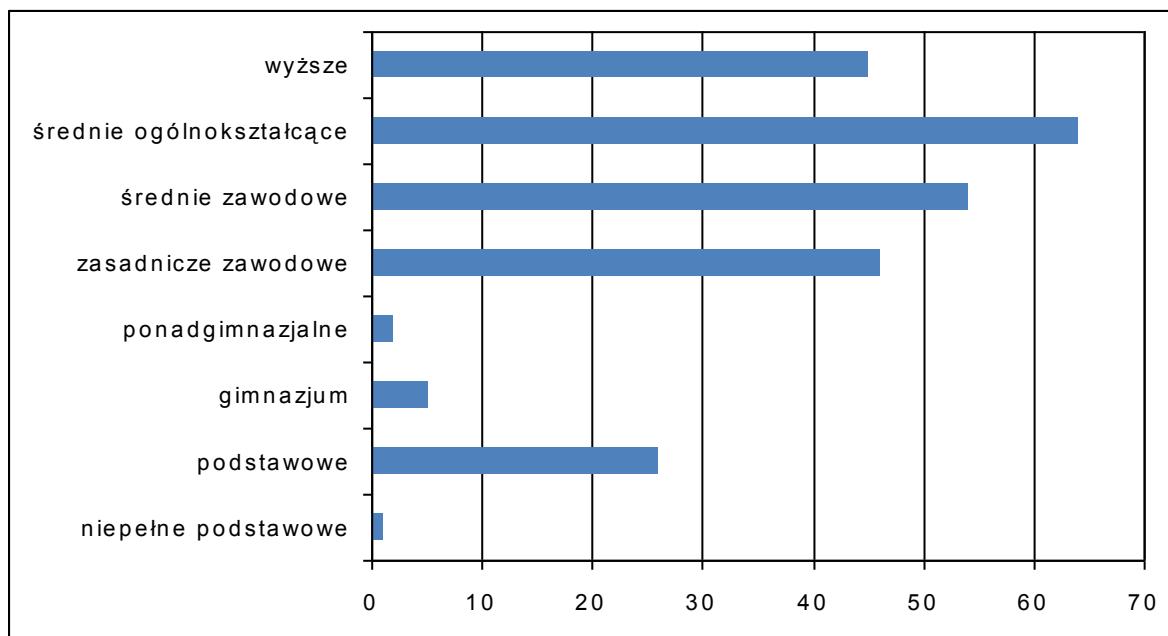
Wśród respondentów było 68,03% kobiet i 31,56% mężczyzn, a dwie osoby nie zaznaczyły płci. Wśród badanych, najliczniejszą grupę (41,39%) stanowiły osoby w wieku 15-24 lat. Z poniższego wykresu, można wnioskować, że istnieje zależność pomiędzy wiekiem beneficjentów, a ich udziałem w projekcie „Lepsza przyszłość” - im starsi beneficjenci, tym mniejsza ich liczba w grupie osób biorących udział w projekcie. Nieznany jest wiek jednego z beneficjentów.

Wykres 1. Struktura beneficjentów według wieku

Skierowanie projektu do osób głównie w wieku 15-34 lata wynika ze specyfiki udzielanych form wsparcia (staże, jednorazowe środki na otworzenie działalności gospodarczej, w 2008 roku również przygotowania zawodowe w miejscu pracy).

Kolejny wykres przedstawia strukturę beneficjentów ostatecznych projektu według wykształcenia. Pod tym względem widać spore różnice - w grupie badanych są bowiem osoby zarówno z wykształceniem niepełnym podstawowym, jak i wyższym. W przypadku jednego z beneficjentów, także nie uzyskano danych w tym zakresie.

Wykres 2. Struktura beneficjentów według wykształcenia

Wyniki uzyskane podczas CATI umożliwiły udzielenie odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jakie są potrzeby i oczekiwania uczestników projektu systemowego?
2. Czy i w jakim zakresie wsparcie udzielone uczestnikom w ramach projektu systemowego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL przyczyniło się do zmiany ich statusu na rynku pracy (uzyskali niezbędne kwalifikacje zawodowe, znaleźli i zdobyli zatrudnienie, podjęli dalsze kształcenie lub szkolenie w celu znalezienia pracy)?
3. W jakim obszarze uczestnicy projektu odczuwają największe zmiany własnej sytuacji społeczno-zawodowej? Co dokładnie osiągnęli dzięki udziałowi w projekcie systemowym? Jak uczestnicy oceniają uzyskane wsparcie?
4. Dzięki zastosowaniu jakich instrumentów rynku pracy wsparcie udzielone w ramach projektu przyczyniło się do zmiany sytuacji społeczno-zawodowej uczestników projektu?
5. Czy wsparcie uzyskane w ramach projektu minimum 6 miesięcy wcześniej jest nadal odczuwalne? Czy wg uczestników efekty wsparcia są trwałe (czy utrzymali zdobyte dzięki wsparciu projektowemu miejsca zatrudnienia, czy uzyskane kwalifikacje zawodowe są przez nich wykorzystywane w aktualnej pracy)?

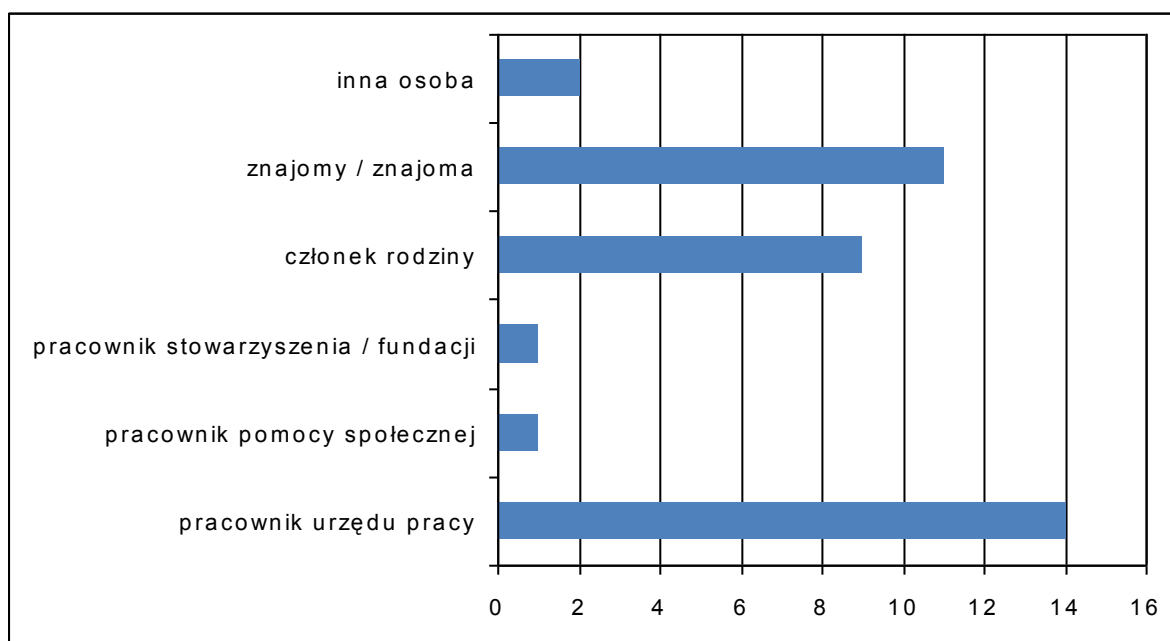
Poniżej zostaną przedstawione wyniki badania przeprowadzonego metodą CATI w podziale na zakresy badawcze.

POTRZEBY I OCZEKIWANIA UCZESTNIKÓW PROJEKTU SYSTEMOWEGO

Analizę potrzeb i oczekiwań uczestników projektów systemowych warto zacząć od ustalenia, w jaki sposób beneficjenci podjęli decyzję o uczestnictwie w stażu. Fakt, czy decyzja została podjęta samodzielnie, czy wspólnie z kimś może być związana z chęcią uczestnictwa w stażu i podejścia do możliwości nabycia wiedzy i kwalifikacji dzięki odbyciu stażu.

W przypadku uczestników projektu „Lepsza przyszłość” zdecydowana większość – bo aż 84,55% beneficjentów – zadeklarowało, że samodzielnie podjęło decyzję o uczestnictwie w projekcie. Jedna osoba nie zaznaczyła odpowiedzi, a pozostałe 15,45% osób, decyzję tę podjęło wspólnie z inną osobą. Tak duża liczba osób, która samodzielnie zgłosiła się do udziału w projekcie może świadczyć o tym, że staż oraz oferowane formy wsparcia, wydały się na tyle ciekawe i atrakcyjne, że decyzja o możliwości skorzystania z tej oferty była dla bezrobotnych oczywista.

Wśród osób, które doradziły bezrobotnym uczestnictwo w projekcie, najliczniejszą grupę stanowią pracownicy urzędu pracy, co miało miejsce w przypadku czternastu respondentów. Wydaje się to dość oczywiste, ponieważ projekt był organizowany przez Powiatowy Urząd Pracy. Druga, dość liczna grupa, która miała wpływ na decyzję uczestników stażu, to znajomi beneficjentów (co zdarzyło się w przypadku jedenastu respondentów). Z poniższego wykresu, można odczytać, kto jeszcze miał wpływ na decyzje uczestników projektu „Lepsza przyszłość”:

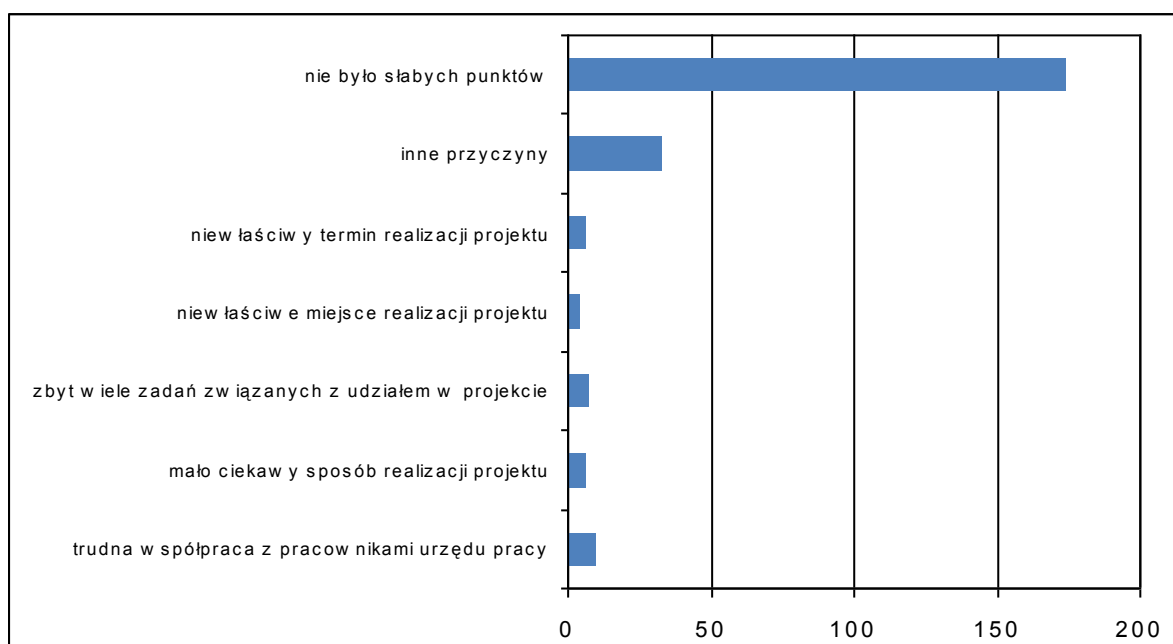
Wykres 3. Osoby, które doradziły beneficjentom udział w projekcie

Beneficjenci projektu, zostali poproszeni o wskazanie mocnych oraz słabych stron projektu

oraz opinii czego ich zdaniem zabrakło w projekcie „Lepsza przyszłość”. Prezentację wyników odpowiedzi na te pytania przedstawia się następująco.

Za najmocniejszy punkt projektu beneficjenci uważają dobrą współpracę z pracownikami Urzędu Pracy. Odpowiedzi takiej udzieliła ponad połowa (55,74%) uczestników projektu, oceniając tym samym dobrze pracę organizatorów projektu. Wśród innych, mocnych punktów projektu wskazywanych przez uczestnicy znalazły się kwestie organizacyjne, czyli dobre miejsce realizacji projektu (odpowiedzi takiej udzieliło 26,23% respondentów) oraz właściwy termin realizacji projektu (takiej odpowiedzi udzieliło 20,49% respondentów). Dla 13,52% beneficjentów, projekt był prowadzony w sposób ciekawy i atrakcyjny, a 9,84% beneficjentów zaznaczyło, że w projekcie odbyła się odpowiednia liczba zadań. Kilku respondentów miało problemy ze wskazaniem mocnych stron projektu, a kolei dla 11,06% beneficjentów, projekt nie miał zalet.

71,31% uczestników projektu stwierdziło, że projekt nie miał wad. Pozostali beneficjenci wymienili kilka zaobserwowanych nieprawidłowości. Uzyskane odpowiedzi prezentuje poniższy wykres:

Wykres 4. Najlepsze punkty projektu według beneficjentów

Wśród innych przyczyn słabej oceny projektu występowały wypowiedzi dotyczące takich kwestii jak: zła organizacja projektu i zbyt długi czas trwania oraz nadmierna biurokracja. Zdaniem beneficjentów, staże w których uczestniczyli nie zawsze były dostosowane do ich oczekiwań oraz potrzeb rynku pracy odnośnie poszukiwanych kwalifikacji. Za słaby punkt projektu beneficjenci wymienili brak możliwości przedłużenia stażu, a także brak ofert pracy po jego ukończeniu. Pojawiły się także głosy związane z kwestiami finansowymi. Zdaniem respondentów, czas oczekiwania na środki był zbyt długi. Niezadowolająca była także kwota

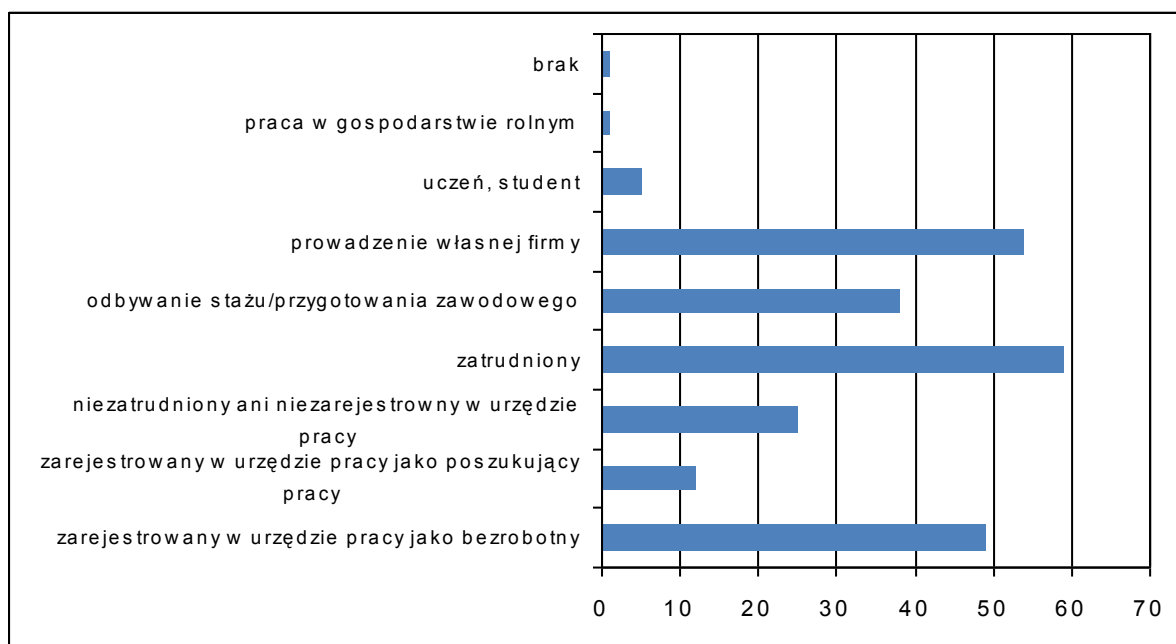
środków, którą oferowali organizatorzy projektu.

Obraz słabych stron projektu warto poszerzyć o odpowiedzi respondentów na pytanie czego ich zdaniem zabrakło w projekcie. Odpowiedzi te zazębiają się z wyżej opisanymi słabymi stronami projektu. Najczęściej respondenci odwoływali się do kwestii finansów. W ich opinii finanse, które otrzymywali w ramach projektu były zbyt małe. Zwłaszcza w kwestii własnej działalności gospodarczej, środki te nie wystarczały, by w pełni zrealizować swój pomysł na firmę. Również stypendium za staż, zdaniem beneficjentów projektu było dla nich niesatysfakcjonujące. Respondenci często oczekiwali przedłużenia stażu, czy możliwości podjęcia pracy w tym miejscu. W odpowiedzi na pytanie o to, czego zabrakło w projekcie, pojawiły się odpowiedzi związane z samą organizacją projektu. Dla niektórych z respondentów, projekt powinien trwać dłużej. Negatywnie zostały ocenione także kwestie organizacyjne – zwrócono uwagę na brak dokładnych informacji związanych z zasadami uczestnictwa w projekcie.

Warto zaznaczyć, że mimo dobrej oceny projektu warto skupić się na dopracowaniu szczegółów projektu, diagnozując dokładnie potrzeby i oczekiwania potencjalnych beneficjentów projektu.

ZMIANY SYTUACJI SPOŁECZNO – ZAWODOWEJ UCZESTNIKÓW PROJEKTU

Projekt „Lepsza przyszłość” w 2009 roku przewidywał dwie formy wsparcia beneficjentów, w celu poprawienia ich sytuacji na rynku pracy - staże oraz środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Z zebranych danych wynika, że zdecydowana większość beneficjentów (68,85%) ukończyła staż. Druga co do liczebności grupa beneficjentów (25,41%) otrzymała środki na podjęcie działalności gospodarczej. Ponadto 12 osób zaznaczyło, że uzyskało przygotowanie zawodowe, 25 osoby zadeklarowały uczestnictwo w szkoleniach/kursach/warsztatach, 4 osoby zaznaczyły odpowiedź „udział w pracach interwencyjnych”, a 3 osoby wskazały, że uzyskały pomoc innego rodzaju. Osoby te zaznaczyły rodzaje pomocy, której nie było w danym projekcie. Powodem tego może być niewłaściwe interpretowanie pomocy przez beneficjentów lub wskazanie pomocy, którą beneficjenci otrzymali w innym projekcie. Niektóre osoby zaznaczyły, że otrzymały więcej niż jeden rodzaj pomocy. Formy wsparcia oferowane przez Urząd Pracy miały przyczynić się do zmiany sytuacji społeczno – zawodowej uczestników projektu. Poniższy wykres przedstawia dokładne dane związane z obecną sytuacją beneficjentów na rynku pracy:

Wykres 5. Sytuacja beneficjentów na rynku pracy

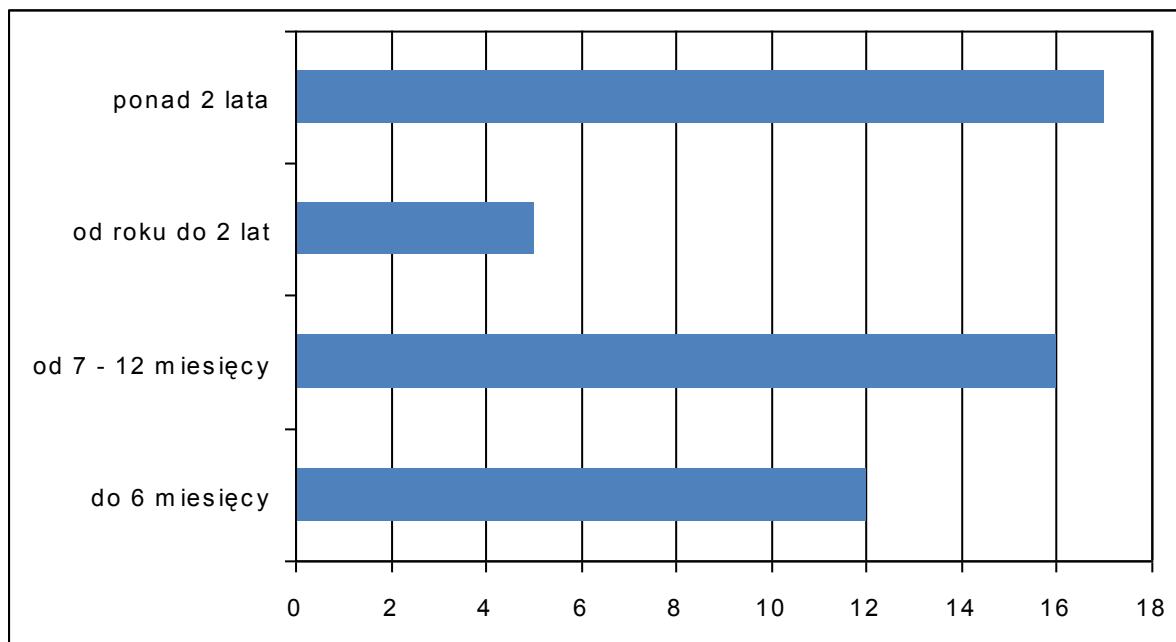
Wśród respondentów wyróżnić można trzy najliczniejsze grupy. Pierwszą z nich są osoby zatrudnione – 24,18% beneficjentów. Kolejną grupą osób (22,13%) to osoby, które prowadzą własną działalność gospodarczą. Ostatnia grupa to respondenci (20,08%) zarejestrowani w Urzędzie Pracy jako bezrobotni. Spora część beneficjentów projektu (15,57%) jest na stażu. Pozostali respondenci, w chwili przeprowadzania badania nie byli zatrudnieni ani nie byli zarejestrowani w urzędzie pracy, bądź byli zarejestrowani w Urzędzie Pracy jako osoby poszukujące pracy. Pięcioro respondentów ma status ucznia bądź studenta, a jeden pracuje w gospodarstwie rolnym. W przypadku dwóch osób, ich sytuacja na rynku pracy nie jest nam znana.

Mimo że wsparcie oferowane przez organizatorów projektu miało zmienić sytuację uczestników, spora grupa respondentów nadal pozostaje bez zatrudnienia: 20,08% respondentów jest zarejestrowanych w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne, a 10,25% respondentów nie są ani zatrudnieni ani zarejestrowani w Urzędzie Pracy.

W świetle opinii respondentów o stażach i liczbie osób, które skorzystały z takiej formy wsparcia, warto zastanowić się czy w przyszłości nie zaproponować beneficjentom innych dodatkowych form wsparcia, które będą efektywniejsze w zakresie poprawy ich sytuacji na rynku pracy.

OCENA UZYSKANEGO WSPARCIA

Wśród 20,08% respondentów zarejestrowanych w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne, występuje zróżnicowanie, co do długości zarejestrowania w urzędzie pracy:

Wykres 6. Długość zarejestrowania jako bezrobotny w powiatowym urzędzie pracy

Wśród wyżej wymienionych 50 respondentów, najwięcej (17) jest zarejestrowanych ponad dwa lata w Urzędzie Pracy. Nieco mniejsza grupa respondentów (16) pozostaje w rejestrze Urzędu Pracy od 7 do 12 miesięcy. Dwanaścioro respondentów ma natomiast status osoby bezrobotnej w okresie do 6 miesięcy. Najmniej liczną grupą są osoby, które są zarejestrowane od roku do 2 lat (5 osób).

Respondenci zostali zapytani, czy ich zdaniem pomoc, którą otrzymali w ramach udziału w projekcie „Lepsza przyszłość” przyczyniła się do zmiany w ich życiu zawodowym. 163 respondentów jest zdania, że wsparcie które otrzymali przyczyniło się do zmian w ich życiu zawodowym. Zmian takich nie zauważyło 58 respondentów. Można przypuszczać, że wśród nich są osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy. Przyczyn negatywnej opinii o otrzymanym wsparciu można szukać choćby w oczekiwaniu o natychmiastowej zmianie swojej sytuacji zawodowej.

Beneficjenci, którzy stwierdzili, że udział w projekcie przyczynił się do zmian w ich życiu zawodowym, zostali zapytani o charakter tej zmiany. Prawie 70% respondentów stwierdziło, że ich obecna sytuacja zawodowa poprawiła się, ale w tej grupie tylko 18,02% beneficjentów jest przekonanych o tym, że ich sytuacja zdecydowanie się poprawiła. Pozostali respondenci są zdania,

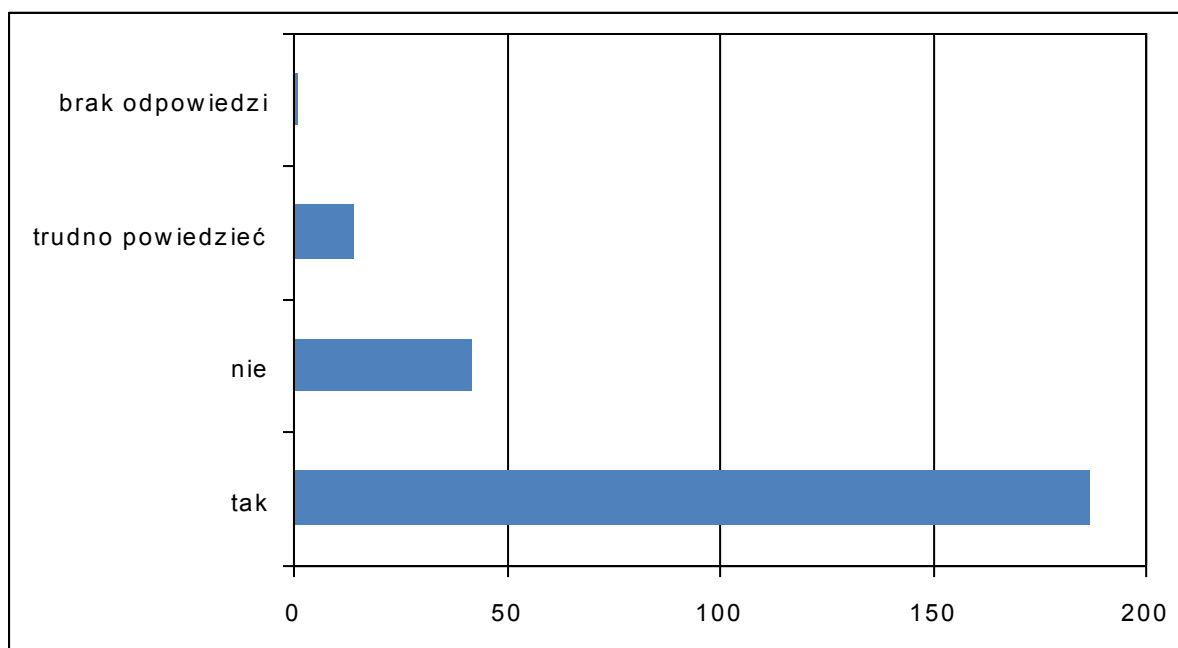
że ich sytuacja zawodowa raczej się poprawiła. W opinii 25,58% beneficjentów ich sytuacja zawodowa mimo udziału w projekcie pozostała bez zmian. Natomiast tylko ośmioro respondentów stwierdziło, że ich obecna sytuacja na rynku pracy zdecydowanie bądź raczej się pogorszyła.

Osoby, które wzięły udział w 2009 r. w projekcie „Lepsza przyszłość” mogły liczyć na dwie formy wsparcia od organizatorów – staże oraz środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Mimo to, udział w projekcie pozwalał na inne możliwości. Dlatego też beneficjenci zostali zapytani, co miało dla nich największe znaczenie w projekcie. Ponieważ bezrobotni biorący udział w projekcie byli nastawieni na zmianę swojej sytuacji zawodowej, najczęściej byli zdania, że największe znaczenie miała dla nich możliwość nawiązania kontaktów z pracodawcami. Odpowiedzi takiej udzieliło 25% respondentów. Równie ważna dla beneficjentów projektu była możliwość zdobycia środków finansowych na założenie firmy, choć jak wskazywano we wcześniejszej części opracowania, beneficjenci nie byli zadowoleni z wysokości otrzymanych środków. Dla beneficjentów równie ważne okazały się wszelkie pozamaterialne formy wsparcia czy umiejętności interpersonalne, które można było nabyć dzięki udziałowi w projekcie. Dla 16,39% beneficjentów istotne okazało się bowiem zwiększenie wiary we własne możliwości jak i uzyskanie wiedzy na temat sposobu poszukiwań pracy – odpowiedzi takiej udzieliło prawie 10% beneficjentów. Równie ważny dla beneficjentów był wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności czy możliwość ukończenia stażu, a tym samym możliwość otrzymania zaświadczenia.

TRWAŁOŚĆ WSPARCIA W OPINII UCZETNIKÓW PROJEKTU

Udział w projekcie „Lepsza przyszłość” ma w zamyśle przynieść długotrwałe efekty. O trwałość otrzymanego wsparcia zapytano także beneficjentów projektu. 57,79% respondentów jest zdania, że przede wszystkim dzięki udziałowi w projekcie lepiej radzą sobie na rynku pracy niż przed udziałem w projekcie. Wynik taki jest zadowalający. Nawet, jeśli nie uda się tym osobom uzyskać zatrudnienia w miejscu odbywania stażu, będą reprezentowały bardziej aktywną postawę i wiarę we własne możliwości. 56 respondentów uważa, że dzięki udziałowi w projekcie nie radzi sobie lepiej w życiu zawodowym. Z kolei prawie 20% beneficjentów nie wie, czy po zakończonym projekcie będą lepiej sobie radzić ze swoim życiem zawodowym. Może być to grupa osób, która jeszcze nie zakończyła udziału w projekcie, dlatego też trudno jej wypowiadać się o zmianach, które mogą dopiero nastąpić.

Zdecydowana większość beneficjentów uznała, że pomoc, którą otrzymali w ramach projektu była wystarczająca. Odpowiedzi takiej udzieliło prawie 80% respondentów. Przeciwnego zdania było 17,21% beneficjentów, a 5,33% respondentów stwierdziło, że trudno jest im powiedzieć, czy otrzymana pomoc była wystarczająca. Omówione dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Czy pomoc otrzymana w ramach projektu była wystarczająca?

Respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Analiza uzyskanych wyników wykazała, że tylko dwóch respondentów uważa, że lepiej być osobą bezrobotną i pobierać zasiłek z Urzędu Pracy. Można, więc przypuszczać, że pozostali beneficjenci projektu, chcą znaleźć zatrudnienie, chociaż prawie 9% beneficjentów jest zdania, że lepiej pracować dorywczo.

Co prawda 18,16% respondentów zgodziło się także ze stwierdzeniem, że projekt niczego nie zmienił w ich życiu, i że bardziej skuteczna od projektu z urzędu pracy jest pomoc rodziny i znajomych (ze stwierdzeniem tym zgodziło się 23,60% respondentów), ale często respondenci zgadzali się ze stwierdzeniami świadczącymi o tym, że uzyskane wsparcie ma długotrwałe efekty. 62,66% respondentów zgodziło się z opinią, że dzięki udziałowi w projekcie podwyższyli swoje kwalifikacje, a w opinii 57,51% respondentów dzięki uczestnictwie w projekcie nauczyli się samodzielnie poszukiwać pracy. Prawie połowa respondentów (prawie 49%) uważa, że dzięki udziałowi w projekcie znalazła pracę, a prawie 24% respondentów otworzyło własną firmę.

Warto zwrócić uwagę, że wśród długotrwałych efektów wsparcia otrzymanego przez uczestników projektu wysoko zostały ocenione: samodzielność w poszukiwaniach pracy oraz aktywna postawa, która z pewnością ułatwia te poszukiwania.

5.3. Wywiad indywidualny (IDI) z osobą do kontaktów roboczych, określoną we wniosku o dofinansowanie projektu systemowego (z 2009r.) realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL.

Wywiad indywidualny został przeprowadzony dnia 14 października 2010 w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy w Choszczynie. Informacji udzielała osoba do kontaktów roboczych, określona we wniosku o dofinansowanie projektu systemowego z 2009 r. Struktura wywiadu oparta była na dyspozycjach zamieszczonych w „Założeniach do ewaluacji projektów systemowych powiatowych urzędów pracy, realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”. W ważnych dla badania kwestiach moderator poszerzał lub doprecyzowywał problemy uwzględnione w dyspozycjach. Wyniki uzyskane podczas indywidualnego wywiadu pogłębionego umożliwiły udzielenie odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Które instrumenty pracy zastosowane w projekcie systemowym były najbardziej skuteczne (najlepiej przyczyniają się do realizacji celów, rezultatów i wskaźników projektu)?
2. Jakiego rodzaju problemów doświadczył beneficjent systemowy w trakcie realizacji projektu systemowego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL?
3. Jakie działania podejmował PUP w celu rozwiązywania pojawiających się problemów? Z kim się kontaktował? Jakie metody i sposoby wykorzystywał w celu rozwiązywania problemów? Gdzie szukał informacji? Od kogo uzyskał ewentualną pomoc?
4. W jakim stopniu projekt systemowy w Poddziałaniu 6.1.3 PO KL jest skutecznie zarządzany?
5. Jak beneficjent systemowy realizujący projekt w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL ocenia współpracę przy realizacji projektu z innymi instytucjami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, a także IP/IP2 PO KL?

Poniżej zostały przedstawione wyniki badania przeprowadzonego metodą wywiadu pogłębionego w podziale na zakresy badawcze.

SKUTECZNOŚĆ INSTRUMENTÓW WSPARCIA

Projekt systemowy realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie w 2008 roku realizował trzy formy wsparcia osób bezrobotnych: dotacje na własną działalność gospodarczą, staże i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy. W roku 2009 zmieniły się przepisy, w wyniku czego PUP ustawowo nie mógł realizować przygotowań zawodowych (ustawodawca usunął ten instrument, zastąpił go stażem).

Dokonany wybór wynikał z analizy efektywności działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w ubiegłych latach, zainteresowania pracodawców i bezrobotnych formami udzielanego wsparcia oraz specyfiki projektu systemowego, który jest rozliczany corocznie.

Najsukuteczniejszą formą wsparcia pod kątem realizacji głównego celu projektu, czyli obniżenia stopy bezrobocia i tworzenia nowych miejsc pracy jest przyznawanie jednorazowych środków na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Omawiana forma wsparcia sprawia,

że beneficjent ostateczny otwiera własną działalność gospodarczą, więc przestaje być osobą bezrobotną na okres co najmniej dwunastu miesięcy. Dodatkowo zostaje zaktywizowany rynek pracy. Fundusze wydane na otworzenie działalności gospodarczych sprzyjają dodatkowo tworzeniu nowych miejsc pracy w przyszłości.

Istotnym czynnikiem w badaniu trafności zastosowanego narzędzia wsparcia jest łatwość znalezienia beneficjentów, którzy chcą założyć własną działalność gospodarczą. Zdaniem respondenta więcej jest podań o przyznanie dotacji niż środków, które Urząd może rozdysponować w ramach projektu systemowego. Oznacza to, że narzędzie jest trafne.

Do realizacji rezultatów i wskaźników założonych w projekcie przyczyniają się także staże. Duże zainteresowanie zarówno ze strony pracodawców, jak również bezrobotnych sprawia, że corocznie udaje się zrealizować tyle staży, ile zakłada projekt systemowy. Jednak ta forma wsparcia nie zawsze bezpośrednio przyczynia się do realizacji celu projektu, jakim jest zmniejszenie bezrobocia. Często osoby po zakończeniu staży nadal pozostają bez zatrudnienia. Odbywanie stażu zwiększa jednak szansę na zatrudnienie pracownika, jako że pracodawca ma możliwość lepszego poznania i wdrożenia danej osoby w działalność firmy. Mniej opłacalne, zatem staje się przyjęcie nowej osoby, którą należy od nowa uczyć pracy.

PROBLEMY WYSTĘPUJĄCE PODCZAS WDRAŻANIA PROJEKTU

Respondenci biorący udział w wywiadzie pogłębionym wskazywali, że dotychczas projekt jest realizowany bez znaczących problemów. Nie wystąpiły bariery wpływające na niemożność zrealizowania celów projektu. Pojawiły się natomiast następujące komplikacje:

- Trudności z jednoznaczną interpretacją wytycznych

Zmieniające się przepisy dotyczące wdrażania projektów systemowych są niejednokrotnie niejasne, a nie towarzyszą im interpretacje. W związku z tym Powiatowy Urząd Pracy w celu wyjaśnienia pojawiających się wątpliwości musi przesłać własną interpretację do Wojewódzkiego Urzędu Pracy, który po konsultacji z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego dostarcza wyjaśnień. Tego typu sytuacje powodują opóźnienia prac, jako, że wszelkie podejmowane zadania muszą być zgodne z wytycznymi.

Usprawnieniu wdrażania projektów systemowych przez PUP-y mogłyby służyć okresowe organizowanie spotkań przez Wojewódzki Urząd Pracy. Pozwalałyby one na przekazywanie jednakowych informacji wszystkim beneficjentom systemowym z zakresu zmiany wytycznych, zmian w dokumentacji, wymianę informacji ze specjalistami z różnych zakresów związanych z realizacją projektu (np. rozliczanie wniosków) oraz przekazanie informacji o zmianach w prawie mających wpływ na projekty systemowe (np. sposoby ochrony danych osobowych).

- Sposób doboru partnerów do stażu

Dobór pracodawców, którym Urząd powierzy stażystów odbywa się komisyjnie. Każdy z kandydatów jest sprawdzany pod kątem dotychczasowej współpracy z Urzędem. Zbyt długi proces rekrutowania i wyboru partnerów do stażu powoduje, że skraca się czas na realizację form wsparcia.

Oprócz problemów występujących podczas realizacji projektu respondenci wskazywali także na elementy wpływające na ograniczenia efektywności realizowanego projektu.

Bariery psychologiczne i kwalifikacyjne bezrobotnych

Grupa osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne posiada silne bariery psychologiczne przed podjęciem pracy. Na terenie powiatu istnieją społeczności, które nie potrafią przyswajać wzorców pozyskiwania kwalifikacji i poszukiwania pracy. Ponadto osoby mieszkające w wielorodzinnych blokach nie posiadają odpowiedniego zaplecza do prowadzenia działalności gospodarczej. Osoby posiadające opisane cechy w dużej mierze nie mogą zostać objęte wsparciem w ramach projektu systemowego.

Brak możliwości egzekwowania od firmy zatrudnienia osób po odbyciu stażu.

Obowiązujące przepisy nie pozwalają na zastosowanie sankcji w stosunku do tych pracodawców, którzy pomimo wcześniej złożonej deklaracji dalszego zatrudnienia po stażu, nie dokonali tego.

Warunki uzyskania środków na działalność gospodarczą

Często zdarzają się sytuacje, że klienci nie są w stanie spełnić wymogów formalnych związanych z uzyskaniem środków na działalność gospodarczą. Głównym powodem jest niespełnianie przez nich wymogów formalnych, np. odnośnie koniecznych poręczycieli.

Formy wsparcia muszą być realizowane wg planu rocznego

Wniosek o dofinansowanie projektu systemowego jest pisany corocznie. W związku z tym Urząd musi do grudnia rozliczyć się z założonych wskaźników, natomiast udzielanie kolejnych form wsparcia musi odłożyć do czasu zatwierdzenia kolejnego wniosku o dofinansowanie. Klienci Powiatowego Urzędu Pracy skarżą się, że w związku z przedstawioną organizacją projektów systemowych tracą szansę na odbycie stażu lub otworzenie działalności gospodarczej. Przykładem jest sytuacja, w której kontrahent, z którym umowa jest podstawą do założenia działalności gospodarczej przez bezrobotnego wycofuje się ze współpracy ze względu na zbyt długi czas oczekiwania.

ZARZĄDZANIE PROJEKTEM

Podczas badania ewaluacyjnego nie zdiagnozowano uchybień w zakresie zarządzania projektem. Projekt systemowy zakłada realizację tych samych form wsparcia, które od wielu lat są wdrażane przez Urząd Pracy. Każda rejestrująca się w Powiatowym Urzędzie Pracy osoba dostaje informacje o formach wsparcia, które oferuje Urząd, w tym o możliwościach udziału w projektach i programach. Podczas wystąpienia jakichkolwiek problemów lub wątpliwości związanych z realizacją projektu systemowego pracownik Urzędu kontaktuje się z osobą wyznaczoną do kontaktów roboczych we wniosku o dofinansowanie, a ta z opiekunem projektu. Beneficjent posiada również wystarczające zasoby techniczne do realizacji projektu oraz dba

o zasoby lokalowe.

Komunikacja w ramach projektu jest, zdaniem respondentów indywidualnych wywiadów pogłębionych, adekwatna do potrzeb. Pracownicy Urzędu kontaktują się między sobą na bieżąco, podczas pojawiania się problemów. Wymiana informacji z pracodawcami oraz osobami, którym udzielane jest wsparcie odbywa się okresowo, np. z osobami odbywającymi staż spotkania odbywają się raz w miesiącu. Ponadto każda osoba współpracująca z Urzędem (pracodawca, bezrobotny, osoba prowadząca działalność gospodarczą po otrzymaniu dotacji), mogą w razie problemów i wątpliwości kontaktować się z Urzędem celem uzyskania porady.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI

Podczas wystąpienia jakichkolwiek problemów lub wątpliwości związanych z realizacją projektu systemowego beneficjent kontaktuje się z opiekunem projektu wyznaczonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. Współpraca przez respondenta została oceniona jako dobra. Odpowiedzi na zadawane pytania udzielane są na bieżąco, najczęściej tego samego dnia. Respondent zaznaczył jednak, że dotychczas nie wystąpiły poważne problemy podczas realizacji projektu. Nie było zatem sytuacji, która w wysokim stopniu sprawdziłaby kompetencje opiekuna oraz czas rozwiązywania problemu.

Beneficjent realizuje projekt bez Partnera, co jest założeniem od 2008 roku. Posiadanie Partnera generuje bowiem komplikacje w zakresie komunikacji oraz pozyskiwania danych niezbędnych do wypełnianie wniosków o płatność, co wpływa na pojawianie się trudności w zakresie terminowej realizacji projektu. Ponadto założenie projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach Poddziałania 6.1.3. POKL nie wymagają partnerstwa do prawidłowego wdrożenia założeń.

Ze względu na fakt, że realizacja projektu obejmuje pracodawców oraz bezrobotnych są oni istotną grupą współpracy. Pracodawcy, którzy oferują miejsca stażowe to głównie prywatni przedsiębiorcy oraz JST. Zdarza się również współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami. W ramach realizacji projektu systemowego nie odnotowano dotychczas problemów z pozyskaniem odpowiedniej ilości pracodawców ani bezrobotnych.

6. Metodologia badania

W ramach niniejszego badania ewaluacyjnego zastosowano następujące metody i techniki badawcze oraz metody analizy danych:

- Desk research (analiza dokumentów),
- kwestionariuszowe wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI),
- indywidualny wywiad pogłębiony (IDI).

6.1 Analiza danych zastanych (desk research)

Analiza danych zastanych (dokumentów) jest niezbędną i podstawową metodą stosowaną w badaniach ewaluacyjnych dotyczących funduszy strukturalnych, a w ramach tego - Programów Operacyjnych. W niniejszym badaniu stanowiła podstawę umożliwiającą selekcję informacji niezbędnych dla sformułowania założeń, bądź uściślenia rozwiązań szczegółowych.

W ramach niniejszego badania ewaluacyjnego analizie poddane zostały:

- dokumentacja projektu systemowego z roku 2008 i 2009 (zarówno dokumentacja finansowa, jak i rzeczowa – wniosek o dofinansowanie, wniosek o płatność),
- zapisy dokumentów programowych PO KL:
 - „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”,
 - „Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL”,
 - „Projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”
- zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015.

6.2 Wywiady telefoniczne (CATI) z osobami, które zakończyły udział (zgodnie z zaplanowaną ścieżką wsparcia) w projekcie systemowym w 2009 r., co najmniej 6 m-cy przed udziałem w badaniu.

Kwestionariuszowy wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (technika CATI – Computer Assisted Telephone Interviewing) opiera się na połączeniu rozmowy telefonicznej z bezpośrednim wprowadzeniem uzyskiwanych informacji do elektronicznej bazy danych. Specjalnie przeszkolony w tym celu ankietier przeprowadza wywiad ze wskazaną osobą (w standardowy, z góry określony sposób). Zwykle wykorzystuje się kwestionariusz elektroniczny ułatwiający ankieterowi wprowadzenie na bieżąco odpowiedzi respondenta do bazy danych.

W ramach niniejszego badania wywiady zostały przeprowadzone według standaryzowanego kwestionariusza wywiadu, który zawierał zarówno pytania o charakterze zamkniętym jak i otwartym.

Dobór próby

Badanie przeprowadzono na całej populacji osób uczestniczących w projekcie. Podjęto próbę skontaktowania się z wszystkimi osobami z udostępnionej bazy, jednakże zgodę na udział w badaniu wyraziło 191 osób. Ankiety papierową odesłały 53 osoby, co daje łączną liczbą 244 przeprowadzonych ankiet. Objęcie badaniem mniejszej od zakładanej ilości osób wynikało z dwóch, nakładających się na siebie czynników:

- nieaktualność bazy danych (numery telefoniczne były nieaktualne lub nie można było uzyskać połączenia),
- odmowy wzięcia udziału w badaniu,
- okres urlopowy, w jakim realizowane było badanie i wynikające z tego trudności w skontaktowaniu się z respondentami.

6.3 Wywiad indywidualny (IDI) z osobą do kontaktów roboczych, określoną we wniosku o dofinansowanie projektu systemowego (z 2009r.) realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL.

Indywidualny wywiad pogłębiony (IDI – *In-depth Interview*) opiera się na pogłębionej rozmowie przeprowadzonej przez wykwalifikowanego badacza z wybranym rozmówcą *face to face*. Jest on klasyczną techniką stosowaną w przypadku badań jakościowych. W przeprowadzonych wywiadach pytania miały charakter otwarty, a o ich kolejności i sposobie formułowania decydował prowadzący, dostosowując się do przebiegu rozmowy. Scenariusz wywiadu był uzupełniony o pytania pomocnicze, naprowadzające lub rozszerzające omawiane kwestie. Wszystkie elementy miały na celu uzyskanie jak najbardziej wyczerpujących, precyzyjnych informacji. W ramach niniejszego badania rozmowy utrwalone zostały za pomocą dyktafonu (za zgodą respondentów).

W ramach niniejszego badania przeprowadzono wywiad pogłębiony z osobą zapisaną we wniosku do kontaktów roboczych oraz z Kierownikiem Centrum Aktywizacji Zawodowej Powiatowego Urzędu Pracy w Choszczynie.

7. Wnioski z badania

7.1. Odpowiedzi na pytania badawcze.

Tabela 5: Odpowiedzi na pytania badawcze

Lp.	Pytanie ewaluacyjne	Kryterium ewaluacyjne	Odpowiedzi na pytania badawcze
1.	W jakim stopniu realizowane w projekcie systemowym działania przyczyniają się do realizacji celów i wskaźników Poddziałania 6.1.3 oraz Działania 6.1 i Priorytetu VI PO KL? Czy są zgodnie z programami promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, (zgodnie z art. 9, ust 1. pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy)?	trafność (adekwatność)	Analiza danych zastanych wykazała, że działania realizowane w projekcie systemowym w 2008 i 2009 roku są zgodne z dokumentami programowymi i realizują cele oraz wskaźniki Poddziałania 6.1.3, Działania 6.1 i Priorytetu VI PO KL.
2.	Które instrumenty rynku pracy, stosowane w projekcie systemowym są najbardziej skuteczne (najlepiej przyczyniają się do realizacji celów, rezultatów i wskaźników projektów)?	skuteczność	Najsukuteczniejszym instrumentem rynku pracy stosowanym w projekcie systemowych przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie są jednorazowe dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
3.	Jakiego rodzaju problemów doświadcza beneficjent systemowy w trakcie realizacji projektu systemowego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL?	skuteczność	Głównymi problemami beneficjenta systemowego są trudności z interpretacją wytycznych oraz zbytnia biurokratyzacja podczas wyboru pracodawców, u których odbędą się staże. Ponadto występują czynniki ograniczające efektywność projektu, jak np. niemożność egzekwowania od pracodawcy zatrudnienia bezrobotnego po odbyciu

			stażu.
4.	Jakie działania podejmuje PUP w celu rozwiązania pojawiających się problemów? Z kim się kontaktuje? Jakie metody i sposoby wykorzystuje w celu rozwiązania problemów? Gdzie poszukuje informacji? Od kogo uzyskuje ewentualną pomoc?	skuteczność	Beneficjent systemowy większość pojawiających się problemów rozwiązuje samodzielnie. W razie większych problemów zwraca się z prośbą o pomoc do opiekuna projektu wyznaczonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie.
5.	Jakie są potrzeby i oczekiwania uczestników projektu systemowego?	użyteczność	Większość uczestników projektu systemowego oceniło, że otrzymane wsparcie było wystarczające. W kwestiach budzących mieszane odczucia uczestników, warto dokonywać dokładnej analizy potrzeb i oczekiwań potencjalnych beneficjentów.
6.	W jakim stopniu projekt systemowy w Poddziałaniu 6.1.3 PO KL jest skutecznie zarządzany?	skuteczność	Nie stwierdzono uchybień w zarządzaniu projektem systemowym ze strony beneficjenta systemowego.
7.	Jak beneficjent systemowy ocenia współpracę przy realizacji projektu z innymi instytucjami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, a także IP/IP2 PO KL?	skuteczność	Beneficjent systemowy dobrze ocenia współpracę z instytucjami otoczenia przy realizacji projektu systemowego w ramach Priorytetu 6.1.3 PO KL.
8.	Czy i w jakim zakresie wsparcie udzielone uczestnikom w ramach projektów systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL przyczyniło się do zmiany ich statusu na rynku pracy (uzyskali niezbędne kwalifikacje zawodowe, znaleźli i zdobyli zatrudnienie, podjęli dalsze kształcenie lub szkolenie w celu znalezienia pracy)?	użyteczność	W wyniku zrealizowanego badania można stwierdzić, że udział w projekcie zmienił sytuację zawodową większości uczestników projektu. Z opinią taką zgodziło się 70%, dostrzegając tym samym pozytywne efekty udziału w projekcie.
9.	W jakim obszarze uczestnicy projektu odczuwają największe zmiany własnej sytuacji społeczno-zawodowej? Co dokładnie osiągnęli dzięki udziałowi w projekcie	użyteczność	Uczestnicy projektu systemowego bardzo wysoko ocenili udzielone im wsparcie. Warto zaznaczyć, że duża część osób doceniła wpływ projektu na poczucie własnej wartości i wiary we własną siłę. Równie

	systemowym? Jak uczestnicy oceniają uzyskane wsparcie?		często, uczestnicy stwierdzili, że udział w projekcie pozwolił im nabyć nowe kwalifikacje, a także nawiązać kontakty z potencjalnymi pracodawcami.
10.	Dzięki zastosowaniu jakich instrumentów rynku pracy wsparcie udzielone w ramach projektu przyczyniło się do zmiany sytuacji społeczno-zawodowej uczestników projektu?	użyteczność	Najbardziej wymierne zmiany w sytuacji zawodowej uczestników projektu są związane z dotacjami na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, gdzie efektywność zatrudnieniowa osiągnęła 100%. Jednak beneficjenci, którzy skorzystali z tej formy wsparcia sygnalizowali, że środki które otrzymali były zbyt małe by w pełni zrealizować własny pomysł. Pozostałe instrumenty projektu systemowego osiągnęły efektywność na poziomie ok. 50%.
11.	Czy wsparcie uzyskane w ramach projektu minimum 6 miesięcy wcześniej jest nadal odczuwalne? Czy wg uczestników efekty wsparcia są trwałe (czy utrzymali zdobyte dzięki wsparciu projektowemu miejsca zatrudnienia, czy uzyskane kwalifikacje zawodowe są przez nich wykorzystywane w aktualnej pracy)?	Trwałość	Za trwale odczuwalne skutki uczestnictwa w projekcie, beneficjenci uznali przede wszystkim podniesie swoich kwalifikacji oraz poczucie własnej wartości, co w przyszłości ułatwi im poruszanie się na rynku pracy.

7.2. Tabela wdrażania rekomendacji

Część A - rekomendacje operacyjne							
Lp.	Tytuł raportu	Wniosek (str. w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: Stan wdrożenia	Termin realizacji
1	Badanie ewaluacyjne projektu systemowego „Lepsza przyszłość” realizowanego w roku 2009 w powiecie choszczeńskim	Wysoka popularność i efektywność zatrudnieniowa dotycząca jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Wybór projektów zgodny jest m.in. z Planami działań na poszczególne lata dla Priorytetu VI, które zawierają m.in. kryteria dostępu dla projektów systemowych (m.in. kryterium efektywności) (str. 4, 29, 31)	W projekcie należy zwiększyć ilość osób aktywizowanych w ramach zadania jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w stosunku do ilości osób aktywizowanych w ramach innych zadań (str. 23)	Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie	Zwiększyć w kolejnych latach realizacji projektu systemowego ilość osób, którym przyznane będą środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w stosunku do osób aktywizowanych ogółem		II kwartał 2011r.
Część B - rekomendacje kluczowe							
Lp.	Tytuł raportu	Wniosek (str. w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: Stan wdrożenia	Termin realizacji

1	Badanie ewaluacyjne projektu systemowego „Lepsza przyszłość” realizowanego w roku 2009 w powiecie choszczeńskim	Trudności z jednoznaczną interpretacją wytycznych (str. 3, 24)	Usprawnieniu wdrażania projektów systemowych przez PUP-y mogłoby służyć okresowe organizowanie spotkań przez WUP (str. 24)	Instytucja Zarządzająca PO KL	Zaproponowanie spotkań informacyjnych i przedłożenie propozycji do akceptacji Komitetu Monitorującego		I kwartał 2012r.
Część C - rekomendacje horyzontalne							
Lp	Tytuł raportu	Wniosek (strona w raporcie)	Rekomendacja (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status: Stan wdrożenia	Termin realizacji

1	Badanie ewaluacyjne projektu systemowego „Lepsza przyszłość” realizowanego w roku 2009 w powiecie choszczeńskim	Obowiązujące przepisy nie pozwalają na zastosowanie sankcji w stosunku do tych pracodawców, którzy pomimo wcześniej złożonej deklaracji dalszego zatrudnienia, nie dokonali tego. Urząd Pracy realizuje projekty systemowe zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych oraz innymi aktami wykonawczymi, a także m. in. zgodnie z dokumentem pn. „Projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach PO KL” (str. 3, 25)	Udoskonalić instrument stażu w kierunku zapewnienia osobom odbywającym staż zatrudnienie (str. 25)	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	Doskonalenie instrumentu stażu w kierunku jego skuteczności		I kwartał 2012r.
---	---	---	--	--	---	--	------------------

8. Załączniki.

8.1 Wzór ankiety CATI

Ankieta CATI z osobami, które zakończyły udział w projekcie systemowym w 2009 roku (co najmniej 6 m-cy przed udziałem w badaniu)

ANKIETER :

Dzień dobry!

Nazywam się [...] Jestem ankieterem firmy [...] Na zlecenie powiatowego urzędu pracy w [...] realizujemy badanie, którego celem jest poznanie Pana/i opinii na temat projektu, w którym brał /a Pan/i udział w 2009 r. Chciał(a)bym wspomnieć, że przystępując do tego projektu wyraził(a) Pan(i) zgodę na uczestnictwo w badaniu oraz na przekazanie swoich danych właśnie w celu realizacji tego wywiadu. Dzięki Pan/i szczerym odpowiedziom powiatowy urząd pracy będzie mógł przygotować w przyszłości lepsze wsparcie, skierowane do osób bezrobotnych. Czy zgodziłby/aby się Pan/i poświęcić mi ok. 10 minut i udzielić odpowiedzi na kilka pytań w tym zakresie? Zapewniam, że udzielone przez Pana/ią odpowiedzi pozostaną anonimowe.

Po uzyskaniu zgody respondenta:

„Jestem zobowiązany poinformować Pana/ią, że niniejsze badanie jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.”

P1. Chciałbym zadać Panu/i kilka pytań dotyczących projektu urzędu pracy, w którym Pan/i uczestniczył/a. Jak długo brał/a Pan/i udział w projekcie powiatowego urzędu pracy? ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć właściwą odpowiedź. ☐ 1-2 tygodnie ☐ 3-4 tygodnie ☐ 2-3 miesiące ☐ więcej niż 3 miesiące ☐ nie wiem / nie pamiętam
P2. W którym roku uczestniczył/a Pan/i w projekcie? ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć właściwą odpowiedź. ☐ 2008 ☐ 2009 ☐ 2008 oraz 2009
P3. Jaka jest Pana/i obecna sytuacja na rynku pracy? ANKIETER: Proszę odczytać wskazane możliwości i zaznaczyć właściwą odpowiedź.

☐ jestem zarejestrowany w urzędzie pracy jako bezrobotny	Proszę przejść do P4
☐ jestem zarejestrowany w urzędzie pracy jako poszukujący pracy	Proszę przejść do P5
☐ nie jestem zatrudniony ani zarejestrowany w urzędzie pracy	Proszę przejść do P5
☐ jestem zatrudniony	Proszę przejść do P5
☐ odbywam staż / przygotowanie zawodowe	Proszę przejść do P5
☐ prowadzę własną firmę	Proszę przejść do P5
☐ uczę się, studiuje	Proszę przejść do P5
☐ pracuję w gospodarstwie rolnym	Proszę przejść do P5
P4. Jak długo jest Pan obecnie zarejestrowany jako bezrobotny w powiatowym urzędzie pracy?	
ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć właściwy przedział.	
☐ do 6 miesięcy	
☐ od 7-12 miesięcy	
☐ od roku do 2 lat	
☐ ponad 2 lata	
P5. Czy decyzję o udziale w projekcie podjął /podjęła Pan/i osobiście czy wspólnie z inną osobą?	
ANKIETER: Proszę odczytać możliwości i zaznaczyć właściwą odpowiedź. Jeżeli odpowiedź „wspólnie z inną osobą” proszę przejść do P6, jeżeli odpowiedź „osobiście” proszę przejść do P7.	
☐ osobiście	☐ wspólnie z inną osobą
P6. Kto Panu/i doradził udział w projekcie powiatowego urzędu pracy?	
ANKIETER: Proszę odczytać wskazane możliwości i zaznaczyć właściwą odpowiedź.	
☐ pracownik urzędu pracy	
☐ pracownik pomocy społecznej	
☐ pracownik stowarzyszenia / fundacji	
☐ członek rodziny	
☐ znajomy / znajoma	
☐ inną osobą (kto?)	

P7. Jakiego rodzaju pomoc otrzymał /a Pan/Pani w projekcie realizowanym przez urząd pracy?

ANKIETER: Proszę odczytać kafeterię i zaznaczyć wszystkie wskazane przez respondenta odpowiedzi.

- ☐ ukończyłem/am staż
- ☐ ukończyłem/am przygotowanie zawodowe
- ☐ ukończyłem/am szkolenie / kurs / warsztat
- ☐ ukończyłem/am udział w pracach interwencyjnych
- ☐ uzyskałem środki na podjęcie działalności gospodarczej
- ☐ inna (jaką?)

P8. Jak Pan/i ocenia, czy pomoc ta przyczyniła się do zmian w Pana/i życiu zawodowym?

ANKIETER: Jeżeli odpowiedź „tak” proszę przejść do P9, jeżeli odpowiedź „nie” proszę przejść do P11.

☐ tak	☐ nie	☐ trudno powiedzieć					
P9. W jakim stopniu uzyskana pomoc ta przyczyniła się do zmian w Pana/i życiu zawodowym? Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza odpowiedź: bardzo nieskuteczna, a 5 – bardzo skuteczna. ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi zaznaczonych w P7 i poprosić respondenta o ocenę w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza odpowiedź: bardzo nieskuteczna, a 5 – bardzo skuteczna.		1	2	3	4	5	nie dotyczy
☐ ukończyłem/am staż	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
☐ ukończyłem/am przygotowanie zawodowe	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
☐ ukończyłem/am szkolenie / kurs / warsztat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
☐ ukończyłem/am udział w pracach interwencyjnych	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
☐ uzyskałem środki na podjęcie działalności gospodarczej	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

☐ inna (jaką?)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
P10. Czy w porównaniu z sytuacją sprzed udziału w projekcie Pana/i obecna sytuacja zawodowa ... ?						
ANKIETER: Proszę odczytać odpowiedzi i zaznaczyć jedną właściwą.						
☐ zdecydowanie pogorszyła się	☐ raczej pogorszyła się	☐ pozostała bez zmian	☐ raczej poprawiła się	☐ zdecydowanie poprawiła się	☐ trudno powiedzieć	
P11. Czy odczuwa Pan/i, że po zakończeniu udziału w projekcie urzędu pracy lepiej radzi sobie Pan/i w życiu zawodowym niż przed przystąpieniem do tego projektu?						
ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi i zaznaczyć odpowiedzi respondenta						
☐ tak		☐ nie		☐ trudno powiedzieć		
P12. Czy pomoc zaoferowana w tym projekcie była dla Pana/i wystarczająca?						
ANKIETER: Jeśli odpowiedź „tak” proszę przejść do P14, jeśli odpowiedź „nie” lub „trudno powiedzieć” proszę przejść do P13.						
☐ tak		☐ nie		☐ trudno powiedzieć		
P13. Proszę krótko powiedzieć: czego Pana/i zdaniem zabrakło w projekcie urzędu pracy?						
ANKIETER: Proszę wpisać odpowiedź respondenta.						
P14. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najmocniejszym punktem w tym projekcie?						
ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi i zaznaczyć odpowiedzi respondenta. Przy każdej zaznaczonej odpowiedzi proszę zadać dodatkowe pytanie otwarte i wpisać odpowiedź.						
☐ dobra współpraca z pracownikami urzędu pracy						
Co szczególnie podobało się Panu/i w tej współpracy?						

☐ ciekawy sposób realizacji projektu
Co było najciekawsze w tym projekcie?
☐ odpowiednia ilość zadań związanych z udziałem w projekcie
Które zadania w projekcie były najłatwiejsze?
☐ dobre miejsce realizacji projektu
Dlaczego?
☐
właściwy termin realizacji projektu
Dlaczego?
☐ inne przyczyny (jakie?)
☐ projekt nie miał mocnych punktów
P15. Proszę powiedzieć, co było Pana/i zdaniem najsłabszym punktem w tym projekcie? ANKIETER: Proszę odczytać listę odpowiedzi i zaznaczyć odpowiedzi respondenta. Przy każdej zaznaczonej odpowiedzi proszę zadać dodatkowe pytanie otwarte i wpisać odpowiedź.
☐ trudna współpraca z pracownikami urzędu pracy
Na czym polegał problem?
☐ mało ciekawy sposób realizacji projektu
Co należałoby zmienić, aby zajęcia były ciekawsze?
☐ zbyt wiele zadań związanych z udziałem w projekcie
Jakie zadania były szczególnie trudne?
☐ niewłaściwe miejsce realizacji projektu
Dlaczego?
☐ niewłaściwy termin realizacji projektu
Dlaczego?
☐ inne przyczyny (jakie?)
☐ nie było słabych punktów
P16. Co dla Pana/i miało największe znaczenie w projekcie urzędu pracy?
ANKIETER: Proszę odczytywać po kolei i zaznaczyć jedną najważniejszą odpowiedź. W przypadku wątpliwości dopytać respondenta o to, co miało najważniejsze znaczenie.
☒ zdobycie środków finansowych na założenie firmy

☐ uzyskanie wiedzy na temat sposobu poszukiwania pracy
☐ wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności
☐ możliwość nawiązania kontaktów z pracodawcami
☐ zwiększenie wiary we własne możliwości
☐ możliwość nawiązania znajomości
☐ możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu
☐ możliwość ukończenia kursu/szkolenia
☐ inne (jakie?)
P17. Czy zgadza się Pan/i z następującymi stwierdzeniami?
ANKIETER: Proszę odczytać po kolei każde ze stwierdzeń i zaznaczyć wszystkie odpowiedzi, z którymi respondent się zgadza.
☐ dzięki udziałowi w projekcie znalazłem/am pracę
☐ dzięki udziałowi w projekcie podwyższyłem/am kwalifikacje
☐ dzięki udziałowi w projekcie otworzyłem/am firmę
☐ dzięki udziałowi w projekcie nauczyłem/am się samodzielnie poszukiwać pracy
☐ projekt nic nie zmienił w moim życiu
☐ lepiej być osobą bezrobotną i pobierać zasiłek z urzędu pracy
☐ lepiej jest pracować dorywczo
☐ bardziej skuteczna od projektu urzędu pracy jest pomoc rodziny i znajomych
ANKIETER: PROSZĘ PRZEJŚĆ DO SEKCJI METRYCZKA.

METRYCZKA

M1. Proszę zaznaczyć płeć respondenta.
☐ mężczyzna
☐ kobieta
M2. Ile lat Pan/i ukończył/a ?
ANKIETER: Proszę zadać pytanie i zaznaczyć właściwy przedział.
☐ 15-24
☐ 25-34
☐ 35-44
☐ 45-54

55-65

M3. Ilu mieszkańców liczy mniej więcej Pana/i miejscowość?

ANKIETER: Proszę zadać pytanie i zaznaczyć właściwy przedział.

☐ ≤ 19 999

☐ 20 000 – 59 999

☐ 40 000 – 59 999

☐ 60 000 – 79 999

☐ 80 000 – 99 999

☐ ≥ 100 000

M4. Jak jest Pana/i wykształcenie?

ANKIETER: Proszę zadać pytanie i zaznaczyć właściwą odpowiedź.

☐ niepełne podstawowe

☐ podstawowe

☐ gimnazjalne

☐ ponadgimnazjalne

☐ zasadnicze zawodowe

☐ średnie zawodowe

☐ średnie ogólnokształcące

☐ wyższe

ANKIETER: Dziękuję serdecznie za poświęcony mi czas i udzielenie odpowiedzi na pytania tej ankiety!

8.2 Dyspozycje do wywiadu indywidualnego z osobą do kontaktów roboczych

1. Jakie instrumenty rynku pracy zostały zastosowane w projekcie systemowym? Dlaczego zostały wybrane? Pod jakim kątem był dobierany zestaw instrumentów do projektu?
2. Które instrumenty wsparcia najlepiej przyczyniły się dotychczas, Pana/i zdaniem, do realizacji celów i rezultatów projektu systemowego? Dlaczego?
3. Jak Pan/i ocenia przepływ informacji pomiędzy PUP (beneficjentem systemowym Poddziałania 6.1.3 PO KL) a uczestnikami projektu? Czy jest on właściwy? Czy jest on wystarczający do skutecznej realizacji projektu?
4. Czy środki finansowe przeznaczone na realizację projektu były Pana/i zdaniem wystarczające? Jeśli miał(a)by Pan/i możliwość wykorzystania większych środków finansowych, to jakiego typu wsparcia chciał(a)by Pan/i jeszcze udzielać w ramach projektu?
5. Czy PUP dysponuje odpowiednimi zasobami (lokalowymi, kadrowymi, czasowymi, itd.) do realizacji projektu, współfinansowanego z EFS? Jeżeli nie, to czego najbardziej brakuje do sprawnej realizacji projektu?
6. Czy liczba pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu była wg Pana/i wystarczająca? Jeżeli nie, to jakich pracowników (jakich stanowisk pracy) brakowało najbardziej?
7. Czy zadania/działania realizowane były w projekcie terminowo? Czy realizacja projektu odbywała się w wyznaczonym czasie? Jeśli nie to jakie były tego przyczyny?
8. Jakich problemy pojawiły się w trakcie realizacji projektu systemowego? Czego one dotyczyły? Co spowodowało, że one wystąpiły? Co było główną ich przyczyną?
9. Jakie działania podejmował PUP w celu rozwiązania pojawiających się w trakcie realizacji projektu problemów? Z kim się kontaktowano w sprawie ich rozwiązania? Jakie metody i sposoby wykorzystywano w celu rozwiązania tych problemów? Gdzie poszukiwano informacji na ten temat możliwych sposobów rozwiązania pojawiających się problemów? Czy uzyskano pomoc dotyczącą rozwiązania tych problemów? Czy uzyskana pomoc pozwoliła rozwiązać problemy w realizacji projektu (czy była wystarczająca)?
10. Czy projekt był realizowany w partnerstwie z innymi urzędami pracy? W jakim stopniu, Pana/i zdaniem współpraca z partnerami była dotychczas skuteczna? Jak ją Pan/i ocenia? Jak Pani ocenia jakość komunikacji pomiędzy liderem projektu a partnerami? Czy występują jakiegokolwiek problemy we współpracy partnerskiej? Jeżeli tak, to jakiego typu są to problemy?
11. Czy PUP współpracował przy realizacji projektu systemowego nieformalnie z innymi podmiotami? Jeśli tak, to z jakimi? Z kim współpraca ta układała się najlepiej? Jak Pan/i ocenia współpracę z konkretnymi instytucjami, w tym instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie PO KL, organizacjami pozarządowymi, partnerami społeczno-gospodarczymi, przedsiębiorcami? Jakiej pomocy ze strony innych instytucji oczekiwali PUP, a nie uzyskał? Jakiego rodzaju wsparcia oczekiwał(a)by Pan/i w największym stopniu w przeszłości?
12. Jakie są Pana/i zdaniem najważniejsze czynniki sukcesu przy realizacji projektu

systemowego?

13. Jakie lokalne problemy społeczne, wg Państwa/i można przede wszystkim rozwiązać dzięki realizacji projektów systemowych? Jakich problemów związanych z polityką zatrudnienia Pana/i zdaniem nie można rozwiązać poprzez działania projektowe i dlaczego? Co stoi na przeszkodzie w ich rozwiązaniu?
14. Jakie bariery, Pana/i zdaniem, przeszkadzają w skutecznej realizacji projektów systemowych w ramach Podziałania 6.1.3 PO KL? W jaki sposób można te bariery usunąć? Jakiego rodzaju działania należy podjąć w tym celu? Która z instytucji powinna je podjąć?